ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.11.2008
COM(2008) 748 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES): μέριμνα για έναν ασφαλέστερο πλανήτη

{SEC(2008) 2808}
{SEC(2008) 2809}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES): μέριμνα για έναν ασφαλέστερο πλανήτη

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα μέσα του εικοστού αιώνα αντικρίσαμε για πρώτη φορά τον πλανήτη μας από το διάστημα. Από το διάστημα η Γη φαίνεται σαν μια μικρή και εύθραυστη σφαίρα, με κυρίαρχο χαρακτηριστικό όχι την ανθρώπινη δραστηριότητα αλλά τα σύννεφα, το γαλαζοπράσινο χρώμα των ωκεανών και τα εδάφη[1].

Τα διαστημικά συστήματα μάς βοηθούν να κατανοήσουμε πόσο εύθραυστος είναι ο πλανήτης μας. Μας δίνουν τα μέσα για να αντεπεξέλθουμε στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα τον εικοστό πρώτο αιώνα, όπως τις απειλές για την ασφάλεια, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την αλλαγή του κλίματος. Η γεωσκόπηση αποτελεί τεράστιο τεχνολογικό επίτευγμα, το οποίο, μέσω διαστημικών και επίγειων συστημάτων, μας δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθούμε το περιβάλλον της Γης και τις απειλές για την ασφάλεια, και μας παρέχει έγκαιρες και αξιόπιστες πληροφορίες. Ως εκ τούτου, η Ευρώπη αποφάσισε να αναπτύξει τα δικά της ανεξάρτητα επιχειρησιακά μέσα με την πρωτοβουλία για την παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES). Η απόφαση αυτή αντανακλά την αυξανόμενη βαρύτητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στις ευρωπαϊκές και τις παγκόσμιες υποθέσεις. Η ανάπτυξη ενός τέτοιου συστήματος αποτελεί στρατηγική επιλογή για την ΕΕ, επιλογή με μακροπρόθεσμες συνέπειες για την περαιτέρω πολιτική, οικονομική, κοινωνική και επιστημονική ανάπτυξή της.

Για να πάρει το πρόγραμμα GMES σάρκα και οστά, έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα σημαντικές εργασίες. Το Συμβούλιο, αναγνωρίζοντας τη σημασία της γεωσκόπησης, ενστερνίστηκε την προσέγγιση αυτή[2] και χαιρέτισε τις πρωτοβουλίες που ανέλαβαν η αυστριακή και η γερμανική προεδρία της ΕΕ[3] για τη μελλοντική αρχιτεκτονική και διαχείριση του GMES με βάση τις συνδυασμένες προσπάθειες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ΕΟΔ) και της ΕΕ.

Το πρόγραμμα GMES εισήλθε πλέον στην προεπιχειρησιακή του φάση. Το 2011 θα είναι τεχνικά εφικτή η έναρξη της επιχειρησιακής φάσης.

Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο επανεπιβεβαίωσε πρόσφατα[4] την ανάγκη ταχείας εφαρμογής του προγράμματος GMES. Ζήτησε από την Επιτροπή να καταρτίσει σχέδιο δράσης που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη ενός κοινοτικού προγράμματος, με στόχο τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας των υπηρεσιών του GMES καθώς και κρίσιμων γεωσκοπικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, κάλεσε[5] την Επιτροπή να προτείνει, έως το 2008, ρυθμίσεις για τη

---

1 Έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη: το κοινό μας μέλλον (A/42/427).

2 Προσανατολισμοί του τρίτου Συμβουλίου Διαστήματος.

3 Διάλογος του Γκρατς και χάρτης πορείας του Μονάχου.

4 Ψήφισμα του Συμβουλίου για την προώθηση της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής, της 26.9.2008.

5 ΕΕ C 136 της 20.6.2007, σ. 1-5.

χρηματοδότηση, την επιχειρησιακή υποδομή και την αποτελεσματική διαχείριση του προγράμματος GMES.

Κατόπιν συστηματικών διαβουλεύσεων με τους βασικούς εμπλεκόμενους παράγοντες, η παρούσα ανακοίνωση ανταποκρίνεται στο αίτημα αυτό. Ο κύριος στόχος της είναι να αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω συζητήσεις και για εδραίωση της πολιτικής συναίνεσης μεταξύ των διαφόρων σχετικών εταίρων, ούτως ώστε σε μεταγενέστερο στάδιο να αρχίσουν οι ενέργειες εφαρμογής.

2. ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΩΣΚΟΠΗΣΗΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΕΝΟ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ: Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το πρόγραμμα GMES θα παρέχει υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, όπως χάρτες για επείγουσες επιχειρήσεις, παρακολούθηση παραμέτρων αλλαγής του κλίματος ή παροχή στοιχείων για τη χημική σύνθεση της ατμόσφαιρας. Η ΕΕ, ο ΕΟΔ και τα αντίστοιχα κράτη μέλη τους έχουν ήδη καταβάλει σημαντικές προσπάθειες έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της γεωσκόπησης, με στόχο να αναπτύξουν την υποδομή και τις προεπιχειρησιακές υπηρεσίες του προγράμματος GMES. Πρέπει να εξασφαλιστεί η υλοποίηση της επιχειρησιακής φάσης.

Το πρόγραμμα GMES απαρτίζεται από τις εξής τρεις συνιστώσες:

Διάστημα

Η συνιστώσα «διάστημα» του προγράμματος GMES περιλαμβάνει διαστημική υποδομή παρακολούθησης, η οποία καλύπτει τις ανάγκες για δεδομένα με αποστολές παρακολούθησης χερσαίων, ατμοσφαιρικών και ωκεανογραφικών παραμέτρων. Στην πράξη θα στηρίζεται στα εξής:

- στην υπάρχουσα ή στην προβλεπόμενη ευρωπαϊκή διαστημική υποδομή, και κυρίως στους δορυφόρους του ΕΟΔ, του EUMETSAT και των κρατών μελών[6]· και

- στη διαστημική υποδομή που συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ και τον ΕΟΔ.

Στο πλαίσιο της συνιστώσας «διάστημα», πρέπει να καλύπτονται διάφορες λειτουργίες για κάθε είδος διαστημικής υποδομής (αποστολές επίδειξης, αρχικά και επαναλαμβανόμενα στοιχεία επιχειρησιακών αποστολών). Σήμερα, έπειτα από σχετική ανάλυση ελλείψεων που διενήργησε ο ΕΟΔ, ο εν λόγω οργανισμός και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αναπτύσσουν από κοινού διαστημική υποδομή παρακολούθησης στο πλαίσιο της συνιστώσας «διάστημα» του προγράμματος GMES του ΕΟΔ. Σκοπός του προγράμματος αυτού είναι η ανάπτυξη και η υλοποίηση ορισμένων δορυφορικών αποστολών, γνωστών με την ονομασία «οι φρουροί».

Επιτόπια (in situ) υποδομή

Η συνιστώσα «επιτόπια (in situ) υποδομή» του προγράμματος GMES θα στηρίζεται σε μεγάλο αριθμό εγκαταστάσεων, μέσων και υπηρεσιών που ανήκουν σε διάφορους παράγοντες εθνικού, περιφερειακού και διακρατικού επιπέδου μέσα και έξω από την ΕΕ, οι οποίοι έχουν και τη διαχείρισή τους. Η επιτόπια υποδομή παρέχει στοιχεία που επιτρέπουν

---

[6] Συμπεριλαμβανομένων των μετεωρολογικών και εθνικών πολυφασματικών και μέσω ραντάρ αποστολών απεικόνισης υψηλής και πολύ υψηλής ευκρίνειας.

την παρακολούθηση των ωκεανών της Γης, της επιφάνειας των ηπείρων και της ατμόσφαιρας του πλανήτη μας. Στοιχεία αυτού του είδους είναι, π.χ., μεταξύ άλλων, εκείνα που αφορούν τη χημεία της ατμόσφαιρας και την ποιότητα του αέρα, την παγοκάλυψη και τα εδάφη, καθώς και τα γεωφυσικά στοιχεία.

Υπηρεσίες

Οι υπηρεσίες του προγράμματος GMES είναι η βάση για την αυτονομία της Ευρώπης όσον αφορά την παροχή πληροφοριών παγκοσμίως. Η εμβέλεια και ο τρόπος παροχής των υπηρεσιών του προγράμματος GMES πρέπει να σχεδιαστούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται μια επιχειρησιακή υλοποίηση που θα βασίζεται στις απαιτήσεις των χρηστών και στην εφαρμοστέα νομοθεσία, μπορεί όμως να χρειαστεί ο καθορισμός προτεραιοτήτων με βάση θεσμικές ανάγκες και ανάγκες χάραξης πολιτικής. Η έγκαιρη και αποδοτική παροχή των πληροφοριών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επιτυχή εφαρμογή της οδηγίας για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (INSPIRE)[7], η οποία προβλέπει την ανάπτυξη και την ανταλλαγή στοιχείων για την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών, ιδίως στον τομέα του περιβάλλοντος. Οι υπηρεσίες του προγράμματος GMES θα θέτουν στη διάθεση των ενδιαφερομένων προϊόντα σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Το 2008 δρομολογήθηκαν οι προεπιχειρησιακές υπηρεσίες, ανοίγοντας το δρόμο για τη μελλοντική λειτουργία του GMES. Τα είδη των υπηρεσιών που παρέχει το πρόγραμμα GMES στην παρούσα φάση είναι τα εξής:

- θαλάσσιες και ατμοσφαιρικές υπηρεσίες

Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει υπηρεσίες συστηματικής παρακολούθησης και πρόβλεψης της κατάστασης των υποσυστημάτων της Γης σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, με χρήση μοντέλων και μεθοδολογιών που απαιτούν μεγάλες ικανότητες υπολογισμού και επεξεργασίας. Οι υπηρεσίες αυτές παράγουν πληροφορίες για την παρακολούθηση και την κατανόηση της αλλαγής του κλίματος και μπορούν να συμβάλουν στην πραγματοποίηση βελτιώσεων στον τομέα των μεταφορών και στη βαθύτερη γνώση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, η οποία είναι απαραίτητη για την εφαρμογή της νέας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ[8].

- Χερσαίες υπηρεσίες, υπηρεσίες επείγουσας ανάγκης και υπηρεσίες ασφάλειας

Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει υπηρεσίες γεωγραφικής πληροφόρησης για την παρακολούθηση της γης, για την αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών και για εφαρμογές ασφάλειας σε εθνικό, περιφερειακό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Η ανάπτυξη του GMES κατά την αρχική του φάση έδωσε προτεραιότητα στην παροχή υπηρεσιών στον τομέα της γεωσκόπησης για περιβαλλοντικές υπηρεσίες και υπηρεσίες επείγουσας ανάγκης. Τώρα πρέπει να επιταχυνθεί η ανάπτυξη των υπηρεσιών ασφάλειας. Υπάρχει η ευκαιρία να προστεθεί αξία στο υπό δημιουργία ευρωπαϊκό δίκτυο επιτήρησης των θαλασσών, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ, πράγμα που θα

---

7 Οδηγία 2007/2/ΕΚ.

8 Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση («το γαλάζιο βιβλίο»), Βρυξέλλες, 10.10.2007, COM(2007) 575 τελικό.

απαιτήσει τη στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και μεταξύ των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας.

Ομοίως, η Επιτροπή θα προτείνει μια προσέγγιση για τη συμβολή του προγράμματος GMES στην παρακολούθηση της αλλαγής του κλίματος, με τη χρήση στοιχείων από τις ατμοσφαιρικές, χερσαίες και θαλάσσιες υπηρεσίες του.

Επιπλέον, το GMES έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στο προτεινόμενο ευρωπαϊκό ενιαίο σύστημα πληροφοριών για το περιβάλλον (SEIS)[9], το οποίο αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και την απλούστευση της συλλογής, ανταλλαγής και χρήσης των δεδομένων και πληροφοριών που απαιτούνται για την περιβαλλοντική πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα GMES μπορεί να βελτιώσει την παροχή υπηρεσιών τόσο για τους δημόσιους παράγοντες χάραξης πολιτικής όσο και για τους πολίτες.

Μέχρι σήμερα οι υπηρεσίες του προγράμματος GMES είναι ελλιπείς. Δεν είναι πλήρως και μονίμως διαθέσιμες σε παγκόσμιο επίπεδο. Η βιωσιμότητά τους δεν είναι ακόμη απόλυτα εγγυημένη. Συνεπώς, πρέπει να γίνουν περαιτέρω επενδύσεις, μεταξύ άλλων στη διαστημική υποδομή, ούτως ώστε να καλυφθούν οι ελλείψεις των υπηρεσιών του προγράμματος GMES και να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και αξιοπιστία τους. Επιπλέον, πρέπει να εξασφαλιστεί σε μόνιμη βάση η συμμετοχή αρκετών πολύ διαφορετικών μεταξύ τους παραγόντων ποικίλης θεσμικής φύσης, για να εξασφαλιστεί επίσης η δέουσα εκπροσώπηση των κρατών μελών της ΕΕ και του ΕΟΔ και άλλων εμπλεκόμενων χωρών, κυρίως μέσω της συμμετοχής τους σε διακρατικές οργανώσεις. Για την αποδοτική ανάπτυξη του GMES, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί το σύστημα με μια προσέγγιση βαθμιαίας ή σταδιακής εφαρμογής, με βάση τους διαθέσιμους διαστημικούς και επίγειους πόρους.

3. GMES: ΜΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μολονότι το πρόγραμμα GMES θα εξυπηρετεί κυρίως τις δημόσιες αρχές, δημιουργεί επίσης ευκαιρίες για αυξημένη χρήση των πηγών πληροφόρησης από τον ιδιωτικό τομέα. Ακόμη, θα δώσει το έναυσμα για την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ της ερευνητικής και της επιχειρηματικής κοινότητας. Οι δημόσιες επενδύσεις θα παρακινήσουν τη βιομηχανία να διερευνήσει καινοτόμους τρόπους συνδυασμού των τεχνολογιών γεωσκόπησης, επικοινωνίας και πληροφοριών, και αναμένεται να διευκολύνει την εμπορική αξιοποίησή τους από παρόχους υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, πολλοί από τους οποίους είναι επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους (ΜΜΕ). Αυτό με τη σειρά του θα έχει το εξής αποτέλεσμα: καθώς οι δραστηριότητες θα ωριμάζουν και χρηματοδοτούνται από τον ιδιωτικό τομέα, οι δημόσιες επενδύσεις είτε θα μειώνονται σταδιακά είτε θα διοχετεύονται προς λιγότερο ώριμους τομείς, ανάλογα με τις πολιτικές προτεραιότητες. Έτσι, η ανάπτυξη ευκαιριών στην αγορά θα μπορούσε τελικά να καθορίσει την αναλογία των δημόσιων επενδύσεων, μολονότι αυτό δεν είναι πιθανόν να συμβεί βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα. Σε κάθε περίπτωση, το GMES αναμένεται να παραμείνει κατά κύριο λόγο πρόγραμμα που θα προωθείται κυρίως από το δημόσιο τομέα.

Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, οι υπηρεσίες του προγράμματος GMES πρέπει να είναι πλήρως και απόλυτα προσβάσιμες, με την προϋπόθεση ότι τα συμφέροντα ασφάλειας της ΕΕ και των κρατών μελών το επιτρέπουν. Αυτό θα βοηθήσει στην ευρύτερη δυνατή χρήση και

[9] COM(2008) 46 τελικό της 1.2.2008.

ανταλλαγή στοιχείων και πληροφοριών γεωσκόπησης με βάση το προτεινόμενο SEIS και σε συμφωνία με την υφιστάμενη νομοθεσία, όπως η οδηγία INSPIRE, λαμβανομένων επίσης υπόψη των αρχών του παγκόσμιου συστήματος συστημάτων γεωσκόπησης (GEOSS). Τέλος, το GMES θα διερευνήσει τις δυνατότητες συνέργειας με συστήματα δορυφορικής πλοήγησης, και ιδίως με το GALILEO και το EGNOS, καθώς και με συστήματα επικοινωνιών, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η παροχή ολοκληρωμένων πληροφοριών στο χρήστη.

4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Παρά την ουσιαστική σημασία που έχει η αυτονομία της Ευρώπης όσον αφορά την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος GMES, ωστόσο, για να ικανοποιηθούν οι ευρωπαϊκές ανάγκες πληροφόρησης σε παγκόσμιο επίπεδο και για να αναπτυχθεί ένα αποδοτικό, σε σχέση με το κόστος του, σύστημα, η διεθνής συνεργασία στον τομέα της γεωσκόπησης παραμένει επιβεβλημένη. Το πρόγραμμα GMES δεν μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικά χωρίς την ανταλλαγή ισοδύναμων στοιχείων γεωσκόπησης μέσω συστημάτων συνεργασίας, και, συνεπώς, χωρίς τον επιμερισμό του κόστους των υποδομών γεωσκόπησης με εταίρους που δεν ανήκουν στην ΕΕ. Επιπροσθέτως, μόνο μια συντονισμένη προσέγγιση στην οποία θα συμμετέχουν οι βασικοί παράγοντες που αναπτύσσουν σχετική δραστηριότητα σε παγκόσμιο επίπεδο θα οδηγήσει σε αποτελεσματική δράση για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών απειλών. Ειδικότερα, η από κοινού ανάπτυξη κοινών μέσων γεωσκόπησης οδήγησε τους κυριότερους παράγοντες που δραστηριοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο στο να αναγνωρίσουν τη σημασία και τον αντίκτυπο της εν εξελίξει διαδικασίας αλλαγής του κλίματος. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει την κατάρτιση μιας στρατηγικής διεθνούς συνεργασίας για το GMES. Στο πνεύμα της διαδικασίας GMES της Λισαβόνας, στην περίπτωση της Αφρικής αυτό θα γίνει σε συνεργασία με την επιτροπή της Αφρικανικής Ένωσης στο πλαίσιο της κοινής στρατηγικής ΕΕ-Αφρικής.

Η διεθνής συνεργασία πρέπει να βασιστεί στα υπάρχοντα σχήματα συνεργασίας που έχουν αναπτύξει οι ευρωπαϊκοί εθνικοί και διακρατικοί φορείς με διεθνείς ομολόγους τους, π.χ. με τον Παγκόσμιο Μετεωρολογικό Οργανισμό, και να επεκταθεί σε νέους τομείς μέσω της ομάδας γεωσκόπησης, η οποία συντονίζει τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την ανάπτυξη ενός παγκόσμιου συστήματος συστημάτων γεωσκόπησης (GEO-GEOSS). Στη διαδικασία GEO είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε δεδομένα παρατήρησης που δεν ελέγχονται από την Ευρώπη και να προσδιοριστεί η ευρωπαϊκή συμβολή σ' αυτό το διεθνές εγχείρημα. Το GMES αναμένεται επίσης να είναι η κύρια ευρωπαϊκή συμβολή στο παγκόσμιο δεκαετές σχέδιο εφαρμογής του GEOSS.

5. Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ GMES

Το GMES έχει σχεδιαστεί ως σύστημα συστημάτων που παρέχει υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και η χρηματοδότησή του αναμένεται να είναι κυρίως δημόσια. Το κοινό συμφέρον της Ευρώπης για ένα σχέδιο αυτού του είδους είναι προφανές, αλλά ο σημερινός κοινοτικός προϋπολογισμός δεν διαθέτει τους πόρους που θα επέτρεπαν στο πρόγραμμα αυτό να αναπτύξει πλήρως το επιδιωκόμενο δυναμικό του. Λαμβανομένων υπόψη των περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων της Επιτροπής, των περιορισμών που αντιμετωπίζει όσον αφορά τη στελέχωση των υπηρεσιών της αλλά και της απαίτησης για τήρηση της αρχής της ικανοποιητικής σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, στην παρούσα φάση εξέλιξης του προγράμματος, η μοναδική δυνατή προσέγγιση χρηματοδότησης του GMES είναι η ανάπτυξή

του με σπονδυλωτό τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι κάθε εξεταζόμενη πιθανή επέκταση του πεδίου των υπηρεσιών του GMES και κάθε νέα εξέλιξή του θα αξιολογούνται με διαφάνεια με βάση τις αρχές της ικανοποιητικής σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, τις ανάγκες των χρηστών, τα συμφέροντα της πολιτικής της ΕΕ και τη δυνατότητα εξασφάλισης των κατάλληλων χρηματοδοτικών και οργανωτικών δομών.

Πρέπει να υπάρξει ομαλή μετάβαση μεταξύ τριών φάσεων, οι οποίες επίσης αλληλοτροφοδοτούνται: φάση επίδειξης με χρηματοδότηση δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α), προεπιχειρησιακή φάση με μεικτή χρηματοδότηση Ε&Α και επιχειρησιακή χρηματοδότηση, επιχειρησιακή φάση με επιχειρησιακή χρηματοδότηση από τον κοινοτικό επιχειρησιακό προϋπολογισμό και από διακρατικούς και εθνικούς επιχειρησιακούς προϋπολογισμούς, χωρίς να λησμονείται το γεγονός ότι η χρηματοδότηση Ε&Α θα εξακολουθήσει να απαιτείται και κατά την επιχειρησιακή φάση, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η εξέλιξη του GMES.

Το GMES θα συγχρηματοδοτηθεί σε ευρωπαϊκό, διακρατικό και εθνικό επίπεδο. Συνεπώς, πρέπει να καθοριστούν αρχές επιμερισμού του κόστους και να γίνει εκτίμηση κόστους βάσει της εμβέλειας των υπηρεσιών. Οι συνολικές ανάγκες χρηματοδότησης του GMES θα υποβληθούν σε λεπτομερή χρηματοοικονομική και δημοσιονομική ανάλυση από την ΕΕ.

Διάστημα

Το κοινοτικό πρόγραμμα αναμένεται να συμβάλει στη βιωσιμότητα της διαστημικής υποδομής, και κυρίως στη διαθεσιμότητα υποδομής σε τροχιά, στην εκτέλεση σχετικών επιχειρήσεων και στη συμπλήρωση της διαστημικής υποδομής που συγχρηματοδοτείται σήμερα από τον ΕΟΔ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ούτως ώστε να καλυφθούν οι ελλείψεις υποδομής. Αναμένεται επίσης να παράσχει ένα σχέδιο χρηματοδότησης για την πρόσβαση σε στοιχεία προερχόμενα από υποδομές που έχουν αναπτυχθεί εκτός του ΕΟΔ.

Η Επιτροπή θα εκτιμήσει το κόστος της συνιστώσας «διάστημα» με βάση το μακροπρόθεσμο σχέδιο για τη συνιστώσα «διάστημα» που συντονίζεται από τον ΕΟΔ, με αφετηρία τις τρέχουσες απαιτήσεις υπηρεσίας.

Επιτόπια (in situ) υποδομή

Η επιτόπια (in situ) υποδομή αναπτύσσεται και συντηρείται από τα κράτη μέλη και θα πρέπει να παραμείνει στο δικό τους τομέα ευθύνης. Ωστόσο, με βάση την προσέγγιση που ακολουθήθηκε για τη διαστημική υποδομή και με την επιφύλαξη των αποφάσεων που θα ληφθούν για το ύψος και την έκταση των μελλοντικών προϋπολογισμών της ΕΕ, το κοινοτικό πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλει, όπου κρίνεται σκόπιμο, στην υποστήριξη της ανάπτυξης της επιτόπιας υποδομής, κυρίως ενθαρρύνοντας τη συντονισμένη, τόσο σε πανευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, συλλογή και ανταλλαγή στοιχείων. Το κοινοτικό πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να συμβάλει στις δραστηριότητες συντονισμού που είναι απαραίτητες για να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα επιτόπιων δεδομένων για τις υπηρεσίες του GMES. Όπου κριθεί σκόπιμο, πρέπει επίσης να περιλαμβάνει σχετικά συνοδευτικά μέτρα, π.χ. την υποστήριξη διασυνοριακών δραστηριοτήτων και παγκόσμιων δικτύων.

Υπηρεσίες

Προβλέπεται ότι η συγχρηματοδότηση των επιχειρησιακών υπηρεσιών πρέπει να εξασφαλιστεί από το πρόγραμμα GMES. Η πρόκληση είναι η διασφάλιση των

αποτελεσμάτων των τεράστιων επενδύσεων που έχουν ήδη γίνει τόσο στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα όσο και σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο. Οι διάφορες κοινότητες χρηστών αναμένουν από την ΕΕ να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα των υπηρεσιών του GMES και να λάβει συνοδευτικά μέτρα για την υποστήριξη της καινοτομίας και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του προγράμματος από την αγορά στον κατάντη τομέα.

Το κόστος της συνιστώσας «υπηρεσίες» θα αξιολογηθεί με βάση την εμβέλεια των σχετικών δραστηριοτήτων, όπως αυτή προσδιορίστηκε από τις ομάδες εμπειρογνωμόνων των κοινοτήτων των χρηστών, από προηγούμενες μελέτες και με βάση τις ήδη διαθέσιμες προεπιχειρησιακές υπηρεσίες[10].

Με βάση ακριβείς εκτιμήσεις για το κόστος, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση για τον καθορισμό της κοινοτικής συμβολής στην επιχειρησιακή φάση του προγράμματος GMES για την περίοδο 2011-2013. Με την επιφύλαξη σχετικής δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής αξιολόγησης και της ύπαρξης των αναγκαίων πόρων και οργανωτικών δομών, η κοινοτική συμβολή μετά το 2014 αναμένεται να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δράσεων του GMES.

6. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΜΙΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΓΕΩΣΚΟΠΗΣΗΣ: ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Στην εφαρμογή του προγράμματος GMES θα συμβάλει μεγάλος αριθμός παραγόντων. Συμπεριλαμβάνονται διάφοροι διακρατικοί φορείς, όπως ο ΕΟΔ, εθνικές και περιφερειακές οργανώσεις[11], περιβαλλοντικοί οργανισμοί, υπηρεσίες πολιτικής προστασίας, διαστημικές υπηρεσίες, η βιομηχανία και διάφορες κοινότητες χρηστών.

Η επιτυχημένη εφαρμογή του προγράμματος GMES θα απαιτήσει την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων παραγόντων υπό την καθοδήγηση της ΕΕ. Αυτές οι εταιρικές σχέσεις θα πρέπει να εγγυώνται την αρμονική σύζευξη των υπαρχόντων και των νέων στοιχείων, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων βασίζεται σε σαφή καταμερισμό ρόλων και ευθυνών και ότι υπάρχει λογοδοσία για τις δημόσιες δαπάνες. Συγχρόνως, πρέπει να τηρείται απόλυτα η αρχή της επικουρικότητας και να διασφαλίζεται η διαφάνεια. Πρέπει επίσης να προβλεφθεί ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο τα κράτη μέλη που αναπτύσσουν εταιρικές σχέσεις με την Κοινότητα θα μπορούν να εξασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη διαθεσιμότητα των περιουσιακών τους στοιχείων.

Στο πλαίσιο των εν λόγω εταιρικών σχέσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να έχει το γενικό πολιτικό συντονισμό του προγράμματος GMES, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών που αφορούν τα θεσμικά θέματα, τον προϋπολογισμό της ΕΕ, τη διαχείριση και την εφαρμογή του προγράμματος, τη συμβολή στην ανάπτυξη της αγοράς και τις δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας. Με βάση την εμπειρία που θα αποκτηθεί από την εφαρμογή του προγράμματος GMES, θα εξεταστούν εναλλακτικές οργανωτικές ρυθμίσεις.

---

[10] Όπως παρουσιάστηκε στο φόρουμ 2008 του GMES, που οργανώθηκε από τη γαλλική προεδρία στις 16, 17/10/2008, στη Λιλ.

[11] Στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή, για την περίοδο 2007-2013, η Επιτροπή προέβλεψε ευκαιρίες για τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να υποστηρίξουν την εφαρμογή του GMES.

6.1. Τεχνική εφαρμογή

Η τεχνική εφαρμογή του προγράμματος πρέπει να ανατεθεί κυρίως σε ευρωπαϊκούς φορείς, που θα συνεργάζονται με δημόσιους και ιδιωτικούς παράγοντες.

Διάστημα

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος πρέπει να συντονίζει την υλοποίηση της συνιστώσας «διάστημα».

Με αφετηρία μια ανάλυση των απαιτήσεων παρατήρησης από διαστημικές εγκαταστάσεις για τη ικανοποίηση των απαιτήσεων παροχής υπηρεσιών, ο ΕΟΔ πρέπει να εξασφαλίσει για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και για λογαριασμό της τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της συνιστώσας «διάστημα» του προγράμματος GMES. Για όλα τα είδη διαστημικών υποδομών, αυτό θα συνίσταται κυρίως στην προετοιμασία και την εδραίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για τη συνιστώσα «διάστημα», συμπεριλαμβανομένων των εξής στοιχείων:

- κατάρτιση ενός σχεδίου εφαρμογής για τη συνιστώσα «διάστημα»
- εποπτεία και παρακολούθηση της εφαρμογής αυτού του σχεδίου
- συντονισμός των δραστηριοτήτων Ε&Α για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών παρατήρησης, ώστε να υποστηρίζεται η εξέλιξη των απαιτήσεων παροχής υπηρεσιών, όπως ορίζονται από τους φορείς διακυβέρνησης του προγράμματος GMES.

Για τη συνήθη παγκόσμια παρατήρηση της ατμόσφαιρας και των ωκεανών, ο ΕΟΔ πρέπει να εξασφαλίσει το συντονισμό με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Εκμετάλλευσης Μετεωρολογικών Δορυφόρων (EUMETSAT), που συνεργάζεται με τους παρόχους μετεωρολογικών υπηρεσιών για την ικανοποίηση των διαστημικών τους αναγκών παρατήρησης.

Για τις νέες υποδομές της συνιστώσας «διάστημα», που ίσως χρειαστούν για την κάλυψη κενών για την παροχή των υπηρεσιών του GMES, και πάλι ο ΕΟΔ θα πρέπει να αναλάβει το ρόλο του φορέα προμηθειών και, κατά περίπτωση, του φορέα ανάπτυξης για την ΕΕ και για λογαριασμό της. Ο ΕΟΔ πρέπει να καταρτίσει προδιαγραφές καθηκόντων με βάση τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών και να αξιολογεί την τήρηση των προδιαγραφών αυτών.

Σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, πρέπει να γίνουν οι εξής ρυθμίσεις[12] για τις ενέργειες των αποστολών «Φρουρός» που συγχρηματοδοτούνται από τον ΕΟΔ και την ΕΕ:

- ο ΕΟΔ θα διαχειρίζεται τις διαστημικές υποδομές που υποστηρίζουν τις χερσαίες υπηρεσίες και τις υπηρεσίες επείγουσας ανάγκης[13], μέχρι να επιλεγεί ο σχετικός φορέας διαχείρισης·
- ο EUMETSAT θα διαχειρίζεται τις διαστημικές υποδομές που υποστηρίζουν τις θαλάσσιες και τις ατμοσφαιρικές υπηρεσίες[14]. Αξιοποιώντας το επιτυχημένο μοντέλο συνεργασίας

---

12 Σύμφωνα με τις τεχνικές συζητήσεις μεταξύ ΕΟΔ και EUMETSAT.

13 Αυτό περιλαμβάνει τους «φρουρούς» 1 και 2, που μεταφέρουν αισθητήρες ραντάρ και πολυφασματικούς αισθητήρες απεικόνισης, καθώς και το χερσαίο τμήμα του «φρουρού» 3.

14 Αυτό περιλαμβάνει τα μέσα των «φρουρών» 4 και 5 που βρίσκονται σε πτήση στις αποστολές EUMETSAT, καθώς και το θαλάσσιο τμήμα του «φρουρού» 3.

μεταξύ των δύο οργανισμών στον τομέα της υποστήριξης της μετεωρολογίας, ο ΕΟΔ θα συντονιστεί με τον EUMETSAT για την ανάπτυξη του επίγειου τμήματος.

Επιτόπια (in situ) υποδομή

Όπως και για τη συνιστώσα «διάστημα», ο κύριος στόχος της υλοποίησης της συνιστώσας «επιτόπια (in situ) υποδομή» είναι να κατοχυρωθεί επίσης μακροπρόθεσμα η εύκολη πρόσβαση στα στοιχεία που απαιτούνται για τις υπηρεσίες του GMES και η βιωσιμότητα των επιτόπιων δικτύων παρατήρησης. Σήμερα τα στοιχεία και επιτόπια δίκτυα παρατήρησης αυτού του είδους ελέγχονται κυρίως από εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές και από διάφορα ευρωπαϊκά δίκτυα.

Ο ΕΟΔ αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, σε συντονισμό με την Επιτροπή, όσον αφορά την εποπτεία ορισμένων υπηρεσιών και το συντονισμό με τις κοινότητες των χρηστών, στο πλαίσιο του SEIS. Μερικές ειδικές δραστηριότητες συντονισμού θα μπορούσαν να εκχωρηθούν σε άλλους υπάρχοντες σχετικούς συντονιστικούς φορείς[15].

Υπηρεσίες

Για να εξασφαλιστεί η παροχή των επιχειρησιακών θαλάσσιων και ατμοσφαιρικών υπηρεσιών, η Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία ενός δικτύου τεχνικών κέντρων σε επίπεδο ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Μεσοπρόθεσμων Μετεωρολογικών Προβλέψεων (ECMWF) θα μπορούσε να αναλάβει το συντονισμό του δικτύου της ατμόσφαιρας. Για τη θαλάσσια υπηρεσία η Επιτροπή θα δημοσιεύσει πρώτα προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την εδραίωση του δικτύου και του συντονιστή του, μέχρι να θεσπιστούν ρυθμίσεις μακροπρόθεσμου χαρακτήρα.

Οι χερσαίες υπηρεσίες, οι υπηρεσίες επείγουσας ανάγκης και οι υπηρεσίες ασφάλειας πρέπει να παρέχονται υπό τον έλεγχο εθνικών και περιφερειακών αρχών. Συνεπώς, χρειάζεται μια κοινή μεθοδολογία, ούτως ώστε οι υπηρεσίες να μπορούν να ολοκληρωθούν και να ομαδοποιηθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως συνέβη με το επιτυχημένο γεωργικό μοντέλο. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να συμβάλει στην ανάπτυξη μιας κοινής μεθοδολογίας για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών και την ομαδοποίηση των προϊόντων γεωγραφικής πληροφόρησης. Στο πλαίσιο της εδραίωσης των δραστηριοτήτων διαχείρισης κρίσεων, η υπηρεσία επείγουσας ανάγκης θα τεθεί στη διάθεση διαφόρων φορέων που εμπλέκονται σε θέματα αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών, περιλαμβανομένων των παρεμβάσεων που γίνονται στον τομέα της πολιτικής προστασίας, των παρεμβάσεων ανθρωπιστικής βοήθειας και των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα παράσχει τεχνική υποστήριξη για το σχεδιασμό και την παροχή των υπηρεσιών σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο μέσω των υπηρεσιών του Κοινού Κέντρου Ερευνών της και της Eurostat.

---

15 Για παράδειγμα, το EUMETNET (ευρωπαϊκό δίκτυο μετεωρολογικών υπηρεσιών) για μετεωρολογικά συστήματα και μετεωρολογικές υπηρεσίες επιτόπιας παρατήρησης· η EUROGOOS (ευρωπαϊκή ένωση για το παγκόσμιο σύστημα παρακολούθησης των ωκεανών)· η EUROGEOGRAPHICS (ευρωπαϊκή ένωση εθνικών χαρτογραφικών και κτηματολογικών οργανισμών) και η Eurogeosurveys (ευρωπαϊκή ένωση γεωλογικών ερευνών) για χαρτογραφικά, και γεωλογικά δεδομένα, καθώς και για στοιχεία αναφοράς· και το EMODNET (ευρωπαϊκό δίκτυο θαλάσσιων παρατηρήσεων και δεδομένων) για τα θαλάσσια δεδομένα ή άλλοι φορείς στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ.

Το πρόγραμμα GMES, για να παραμείνει προσανατολισμένο στις ανάγκες των χρηστών, πρέπει να αναπτύξει στενούς δεσμούς με τους χρήστες μέσω δομών που θα βρίσκονται κοντά στις κοινότητες των χρηστών. Αρκετοί οργανισμοί και φορείς που έχουν ιδρυθεί από τη ΕΕ όχι μόνο θα είναι μελλοντικοί χρήστες των υπηρεσιών του προγράμματος GMES, αλλά θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν στην εναρμόνιση των προδιαγραφών των παρεχόμενων υπηρεσιών και του τρόπου παροχής τους. Για παράδειγμα, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Ναυσιπλοΐας (EMSA), το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΚΕΕ), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (ΕΟΑ) και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα (FRONTEX). Θα μπορούσαν επίσης να εμπλακούν και άλλοι οργανισμοί, ανάλογα με τις ανάγκες και την εξέλιξη των υπηρεσιών του προγράμματος GMES.

Σε μερικές περιπτώσεις πρέπει ίσως να εξεταστούν η αποστολή και οι πόροι των διαφόρων ειδικευμένων οργανισμών για να καταστεί δυνατή η συμβολή τους στις υπηρεσίες του προγράμματος GMES, λαμβανομένων υπόψη των συζητήσεων που διεξάγονται σήμερα για τον τρόπο εξέλιξης των ευρωπαϊκών οργανισμών[16].

6.2 Συντονισμός της κοινοπραξίας

Υπεύθυνη για το συνολικό συντονισμό του GMES θα είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία θα επικουρείται από ένα συμβούλιο εταίρων και από μια επιτροπή προγράμματος για την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος. Επιπροσθέτως, προτείνεται να προβλεφθεί η σύσταση ενός συμβουλίου θεμάτων ασφαλείας και ενός φόρουμ χρηστών, που θα συμβουλεύουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Για την επιλογή των υπηρεσιών ταχείας υλοποίησης και των πιλοτικών υπηρεσιών, καθώς για την ανάπτυξη διαστημικής υποδομής γεωσκόπησης από τον ΕΟΔ, χρησιμοποιήθηκε μια διαδικασία καθορισμού των αναγκών των χρηστών. Η διαδικασία αυτή πρέπει τώρα να επισημοποιηθεί με τη θέσπιση του προγράμματος GMES. Η εν λόγω διαδικασία θα περιλαμβάνει:

- τον προσδιορισμό των αναγκών των χρηστών·
- την εδραίωση της εμβέλειας και του περιεχομένου των υπηρεσιών και των σχετικών απαιτήσεων παρατήρησης· και
- τον προσδιορισμό της αρχιτεκτονικής των σχετικών υποδομών παρατήρησης, ανάλογα με τα διαθέσιμα μέσα.

Όλοι οι εταίροι πρέπει να συμμετέχουν με συγκροτημένο τρόπο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Διαχείριση της κοινοπραξίας

Το προαναφερόμενο συμβούλιο των εταίρων θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών τα οποία συμβάλλουν στο πρόγραμμα GMES με υποδομή. Άλλοι σχετικοί φορείς θα καλούνται ως παρατηρητές. Το συμβούλιο εταίρων του GMES θα έχει καίρια σημασία για την εφαρμογή και τη μελλοντική εξέλιξη του προγράμματος. Θα οργανωθούν συζητήσεις σε

[16] COM(2008) 135 τελικό της 11.3.2008.

επίπεδο κάθε επιμέρους συνιστώσας [υπηρεσίες, επιτόπια (in situ) υποδομή και διάστημα] και η εκπροσώπηση στο συμβούλιο θα καθοριστεί ανάλογα.

Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος

Το κοινοτικό πρόγραμμα θα αποτελέσει τη βάση της συμβολής της Κοινότητας στην κοινοπραξία GMES και θα συμπληρώσει τις ενέργειες των άλλων εταίρων. Πρέπει να είναι ανοιχτό σε διεθνείς συμφωνίες με μη κοινοτικές χώρες[17], με δυνατότητα οικονομικών συνεισφορών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επικουρούμενη από μια επιτροπή προγράμματος, θα αναλάβει τη διαχείριση του προγράμματος GMES. Θα οργανωθούν συζητήσεις σε επίπεδο κάθε επιμέρους συνιστώσας [υπηρεσίες, επιτόπια (in situ) υποδομή και διάστημα] και η εκπροσώπηση στην επιτροπή θα καθοριστεί ανάλογα. Η τεχνική εφαρμογή θα γίνει με τον τρόπο που περιγράφεται στο σημείο 6.1.

Ασφάλεια δεδομένων

Η αποτελεσματική διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας δεδομένων στο πλαίσιο του προγράμματος GMES πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις απαιτήσεις ασφάλειας δεδομένων των κρατών μελών και θα βοηθήσει τις επιχειρησιακές υπηρεσίες να πληρούν βασικά κριτήρια ασφάλειας δεδομένων, ιδίως για τους χρήστες για τους οποίους τα ζητήματα ασφαλείας έχουν ιδιαίτερη σημασία, προσδιορίζοντας και μετριάζοντας κινδύνους όπως ο ανεξέλεγκτος πολλαπλασιασμός δεδομένων, η αποκάλυψη συμφερόντων ή η διατύπωση αμφιβολιών για την αξιοπιστία των υπηρεσιών του GMES.

Οι αντίστοιχες εργασίες παροχής οδηγιών και πληροφοριών για θέματα ασφάλειας δεδομένων που να πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας των κρατών μελών πρέπει να γίνουν μέσω του συμβουλίου θεμάτων ασφαλείας με βάση το σύνολο της σχετικής πείρας.

Ικανοποίηση των απαιτήσεων των χρηστών

Επιπλέον των άλλων στοιχείων που παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση, πρέπει να δημιουργηθεί ένα φόρουμ χρηστών, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο στόχος του προγράμματος GMES θα έχει πάντοτε ως βασικό άξονα τις ανάγκες των χρηστών. Το φόρουμ θα έχει διάφορους σχηματισμούς, ανάλογα με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, και θα εξετάζει, όταν χρειάζεται, τεχνικά και επιστημονικά ζητήματα. Οι εκπρόσωποι των χρηστών θα επιλέγονται με διαφανή και αντικειμενικό τρόπο, χωρίς διακρίσεις, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να αποφεύγονται οι συγκρούσεις συμφερόντων. Κατά τη διαχείριση του προγράμματος GMES θα επιδιωχθούν επίσης συνέργειες με το Galileo σε ό,τι αφορά την υποστήριξη των χρηστών.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το 2009 η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση για ένα κοινοτικό πρόγραμμα γεωσκόπησης, που ονομάζεται GMES. Μαζί με την πρότασή της για το GMES, η Επιτροπή θα εξετάσει την επιχειρησιακή χρηματοδότηση που είναι αναγκαία για το GMES για την περίοδο 2011–2013, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς του υπάρχοντος

[17] Για παράδειγμα, κράτη μέλη του ΕΟΔ ή του EUMETSAT που δεν είναι μέλη της ΕΕ.

προϋπολογισμού της ΕΕ. Οι αποφάσεις για τη χρηματοδότηση και τις οργανωτικές ρυθμίσεις που θα ισχύουν για την περίοδο μετά το 2013 θα ληφθούν στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ.

Βάσει των καθορισμένων αρχών επιμερισμού των δαπανών και κατόπιν εκτιμήσεως κόστους εδραζόμενης στην εμβέλεια των υπηρεσιών, οι συνολικές ανάγκες χρηματοδότησης του GMES θα υποβληθούν στο μέλλον σε ανάλυση από την ΕΕ.

Η Επιτροπή θα συντονίζει τη διαχείριση και την εφαρμογή του προγράμματος GMES, επικουρούμενη από επιτροπή προγράμματος, συμβούλιο εταίρων, συμβούλιο θεμάτων ασφαλείας και φόρουμ χρηστών. Μέχρι να δημιουργηθεί αυτή η διαχειριστική δομή, θα προταθεί μια προσωρινή διοικητική δομή.

Η Επιτροπή θα προτείνει μια πλήρη και ανοιχτή πολιτική δεδομένων και πληροφοριών για το GMES.

Πρέπει να αναπτυχθούν κοινοτικά μέσα υποστήριξης της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, ούτως ώστε να τονωθεί η ανάπτυξη του τομέα που θα χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του GMES. Ειδικότερα, λόγω της σημασίας τους για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη, οι υπηρεσίες του προγράμματος GMES πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για πρωτοποριακές αγορές.

Η Επιτροπή θα προτείνει μια στρατηγική διεθνούς συνεργασίας για το πρόγραμμα GMES. Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τους εταίρους της του GEO, βάσει των όρων που έχουν συμφωνηθεί για το GEOSS[18], για την εξεύρεση τρόπων εξασφάλισης ή διατήρησης της πρόσβασης σε στοιχεία γεωσκόπησης και για τον προσδιορισμό της ευρωπαϊκής συμβολής σ' αυτό το διεθνές εγχείρημα.

[18] Περιλαμβανομένου του δεκαετούς σχεδίου εφαρμογής του GEOSS και της διακήρυξης του Κέιπ Τάουν.